

2010
vmbo

de examen- krant

alles wat je weten
moet

bij elkaar in één
krant

met je

examenrooster

slimme tips

goede sites en meer...

Inhoud

Examenkrant!

Hierin staat ongeveer alles wat met je examen te maken heeft handig bij elkaar.

4. Informatie en tips voor je praktijkexamen
6. De examenstof: waar vind je die?
7. Zo gaat leren wél
8. Sites vol met informatie
9. Werk jij op de computer tijdens je examen?
10. Examenhulpmiddelen. Wat mag je gebruiken?
11. Dyslectisch, arm gebroken? Met deze hulpmiddelen doe je gewoon examen
- 12. Examenrooster vmbo BB en KB**
- 13. Examenrooster vmbo GL en TL**
14. Relax! Trucjes om te ontspannen
15. Wanneer zijn de herkansingen en wanneer mag je meedoen?
16. Spielen en zo
- 17. Slim je examen maken! (zeker lezen!)**
18. Hoe ziet je cijferlijst eruit?
19. Klachten over je examen? LAKS!
20. Met welke cijfers ben je geslaagd?
21. Geslaagd... Wat nu?
22. Gezakt... Wat nu?
23. Al je mogelijkheden op een rij
24. De makers van de Examenkrant

Tips voor een frisse start

- zorg dat je voldoende slaapt (goed voor je geheugen)
- sta op tijd op en ontbijt fatsoenlijk (eet liefst geruime tijd voor je examen en niet vlak daarvoor)
- neem eten en drinken mee naar je examen
- arriveer op tijd
- zorg dat je naar de wc bent geweest
- drink geen koud water van tevoren, dat trekt je energie weg
- draag geen naaldhakken (hinderlijk klikklakgeluid) en
- laat je mobiel thuis (dat geldt trouwens ook voor de surveillanten).

Praktijkexamen, wanneer en hoe?

Kijk op pagina 4 en 5

Slim je examen maken

Lees pagina 17

Weet je al wat je gaat doen met je diploma?
Voor een leuk beroep, leer je nog even door.
Dus schrijf je in bij het roc.

Kijk op pagina 21

Praktijkexamen

Op deze bladzijden krijg je antwoord op veel vragen over je praktijkexamen en belangrijke tips.

Spannend

Praktijkexamen doen is best spannend. Ook al lijkt het heel veel op een gewone schooldag. Maar je hebt er een heel jaar naartoe gewerkt. Het kan bijna niet misgaan.

Cijfer

BB en KB

Je cijfer voor het praktijkexamen is meteen ook je centraal examencijfer voor dit vak.

De theorievragen zitten al in je praktijkexamen (cspe). Daarvoor hoeft je dus niet apart een centraal schriftelijk examen te doen.

Oefenen helpt!

Als je nog ergens onzeker over bent, ga dan direct naar je docent en vraag of je dat onderdeel nog eens mag oefenen. Oude examens kun je daar heel goed voor gebruiken.

GL

Als op jouw school de theorie van je beroepsgerichte vak tegelijk met de praktijk wordt getoetst (cspe), dan is je cijfer voor je praktijkexamen meteen ook je centraal examencijfer. Doe je alleen theorie (cse), dan is dat cijfer je centraal examencijfer.

Wanneer

Je docent weet precies wanneer je praktijkexamen doet, hoe het examen eruit gaat zien en welke hulpmiddelen je mag gebruiken.

TL

Er zijn alleen praktijkexamens voor de beeldende vakken. Het cijfer voor je praktijkexamen telt even zwaar mee als het cijfer voor je centraal schriftelijk.

TIPS voor je praktijkexamen

1. Lees goed

In de examenopgave staat precies wat je moet doen en in welke volgorde.

Neem de tijd om de examenopdracht heel goed te lezen. Het is echt zonde als je fouten maakt door slecht lezen.

2. Werk rustig

Het heeft geen zin om je te haasten. Als je normaal rustig doorwerkt, heb je tijd genoeg.

3. Houd je bezig met je eigen werk

Kijk niet te veel naar je bureaus. Dat maakt alleen maar onzeker. Ga uit van je eigen kennis en creativiteit. Dat lukt beslist, want je hebt alles geoefend tijdens de lessen.

4. Loop alles nog eens door

Ga als je klaar bent nog eens door je examen heen. Heb je alle opdrachten gemaakt? Niets vergeten? Want het zou jammer zijn als je daardoor punten mist.

Wat ik nog wil weten...

Hans, Dorine, Rachid en Asha deden vorig jaar examen. Ze beantwoorden veel vragen. Die van jou zit er vast ook bij.

Vond je het praktijkexamen moeilijk?

Asha: 'Ik niet. Toen ik eenmaal bezig was, vergat ik bijna dat ik examen aan het doen was. Het leek eigenlijk een gewone les. We mochten alleen niet overleggen met elkaar.'

Hoe kun je je voorbereiden op het praktijkexamen?

Hans: 'Vooral door goed mee te doen tijdens de lessen. Wat ook heel goed werkt is oude examens maken.'

Was jij zenuwachtig?

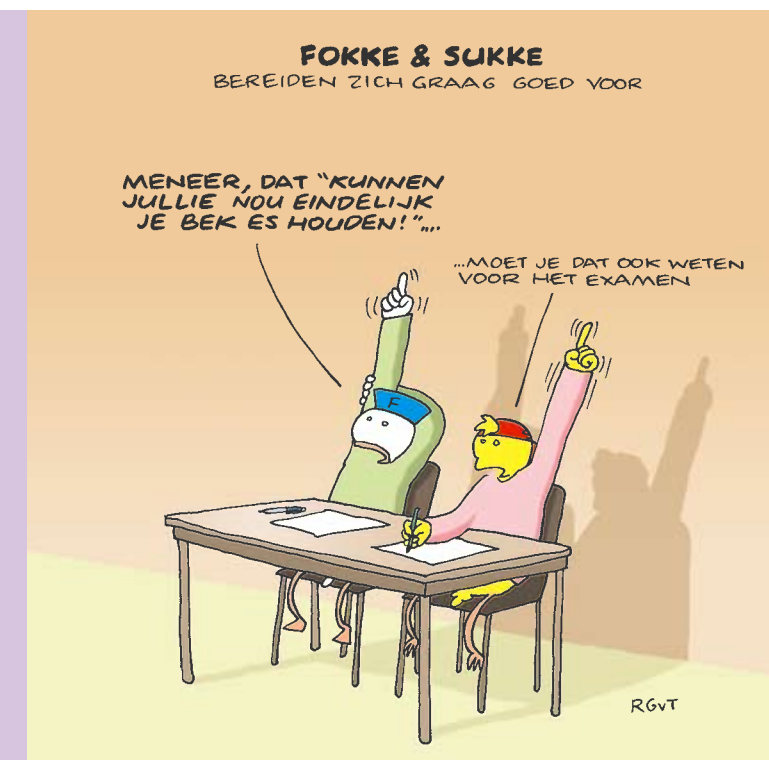
Dorine: 'Ja, nogal, maar de juf had het in de gaten. Ze kwam even bij me kijken. Als je dan ziet dat je alles al eerder hebt gedaan, word je wel weer rustig.'

Had je genoeg tijd?

Rachid: 'Bij mij ging het nog bijna mis. Ik moest een lichtinstallatie maken. Het spannendste moment is dan altijd als je er spanning op zet. Toen gebeurde er niks. Dan word je dus echt bloednerveus. Gelukkig vond ik de storing nog net voordat de tijd om was.'

Minitoetsen lijken me vervelend

Asha: 'Echt niet hoor. Best goed om even iets anders te doen tussendoor. En het is ook wel fijn dat je de theorievragen meteen krijgt. Dan ben je er gelijk vanaf!'

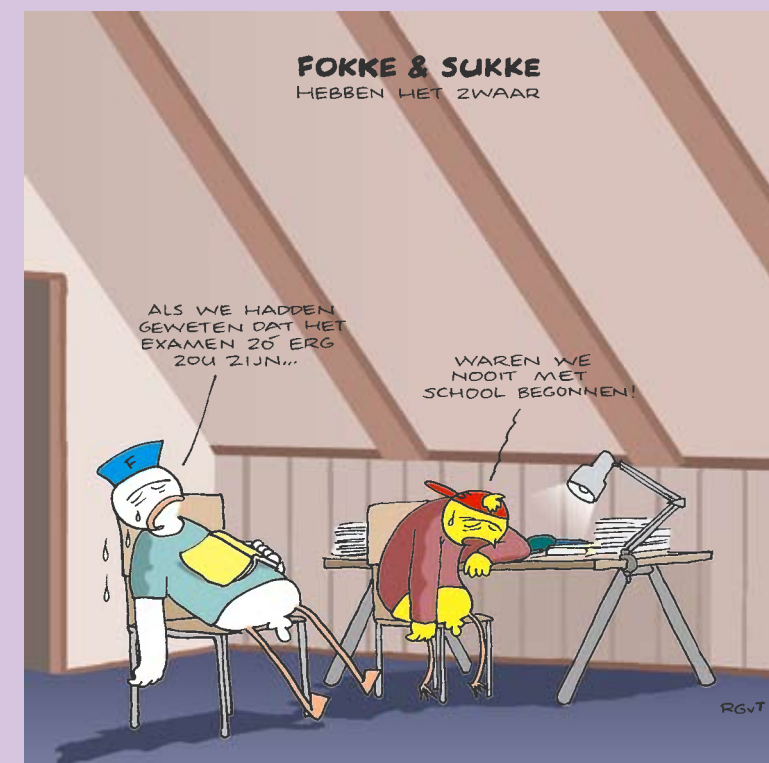

Hebben jullie nog adviezen?

Rachid: 'De opdracht eerst heel goed lezen en dan rustig beginnen.'
Dorine: 'Eten meenemen. Iets fatsoenlijks, een broodje of zo, geen chips en chocola.'

Hebben jullie het gehaald?

Alle vier: 'ja.'

De examenstof

Wat moet je nu precies weten op je examen?
Om zeker te zijn dat je niets vergeet, kun je de sites op deze pagina bekijken. Kom je er niet uit, vraag dan aan je docent om je te helpen.

www.watmoetikweten.nl

Deze site zet al de examenstof nog eens overzichtelijk per vak op een rij, in begrijpelijke taal. Heb je toch nog vragen? Stel ze via examen@laks.nl.

examen.kennisnet.nl

Ga naar 'vmbo' en kijk bij je eigen leerweg. Daar vind je de leerstof per vak.

Tip

Je docenten hebben voor bijna alle vakken een syllabus. Daarin staat heel precies aangegeven hoe het centraal examen eruitziet. Je docent kan de syllabus downloaden via www.examenblad.nl.

Let op bij Nederlands vmbo KB

In het centraal examen Nederlands bij vmbo KB (niet bij BB GL/TL) zit een opgave over 'zoekend lezen'.

De tekst bij die 'zoekend lezen'-opgave moet je niet helemaal precies lezen. Dat kost veel te veel tijd. Je leest eerst de vragen. Daarna ga je gericht de antwoorden zoeken in de tekst. Je gaat naar de inhoudsopgave, let op tussenkopjes en vetgedrukte zinnen en/of kijkt naar de tabellen en grafieken. Bij elke tekst kan het iets anders zijn.

Het belangrijkste is dat je een 'zoekend lezen'-tekst snel herkent en dat je 'm handig aanpakt. Vind je dat lastig? Vraag dan aan je docent of je kunt oefenen.

ZO GAAT LEREN WEL

Ruim je bureau op, zet je computer uit en leer niet zomaar losse weetjes, maar kijk naar de verbanden. Psychologen weten steeds beter hoe we onze hersens goed kunnen gebruiken.

1. Opruimen

Om te leren, moet je je kunnen concentreren. Rommel leidt af, dus moet je opruimen: je kamer, je bureau én je hoofd. Zet je computer dus uit, vergeet je mobiel en laat je gedachten niet afdwalen. Prent jezelf in waar je het allemaal voor doet: 'Als ik slaag krijg ik een diploma, ga ik een beroepsopleiding volgen, geef ik een examenfeest...'

2. Kleine bergjes

Het is best een berg werk die je nog moet verzetten. Daar maak je eerst maar eens kleine bergjes van: een bergje geschiedenis, een bergje economie, een bergje... Dat is een stuk overzichtelijker. Kies afwisselend iets wat je niet zo moeilijk vindt en een vak waar je echt tegenop ziet.

3. Hersens trainen

Je kunt geen marathon lopen zonder te trainen. Om je hersens goed te kunnen gebruiken, moet je óók oefenen. Dat doe je door te léren. En dat is niet hetzelfde als de stof viermaal doorlezen. Met een eigenwijs: 'Zo leer ik nu eenmaal', kom je niet ver.

4. Actief zijn

Actief zijn, dát is leren. Je bouwt structuren, scheidt hoofd- en bijzaken van elkaar, stelt jezelf vragen en legt verbanden. Kijk maar eens hoe je studieboek in elkaar zit. En leg daar de aantekeningen

naast die je op school hebt gemaakt. Want je docent bouwt ook een structuur. Oefenen met de examens van vorig jaar werkt ook prima.

5. Spiekbrieftje maken

Voordeel van structuren maken is dat je informatie (in je hoofd) kunt terugzoeken. Ook als je onder spanning staat, zoals bij een examen. Een spiekbrieftje maken is een goede manier om jezelf te testen. Lukt het, dan heb je meteen een structuur van de leerstof. (Natuurlijk niet meenemen naar het examen!)

6. De baas spelen

Als leren geen hobby van je is, zie het dan als werk. Bekijk hoeveel tijd je nog hebt voor de examens beginnen.

Kies vaste dagen uit om te 'werken', met vaste werktijden, maak duidelijke afspraken (op papier) en bedenk een leuke beloning.

7. Voetbaltijden

Houd voor je werktijden voetbaltijden aan: maximaal 45 minuten achter elkaar leren, dan tien of vijftien minuten 'even niks doen'. In die tijd kan jij even rondlopen en ontspannen. Je drinkt wat of belt met een goede vriend(in). En daarna begin je weer. Ben je bang dat je dat niet volhoudt - of dat je vergeet te pauzeren - zoek dan iemand die 'je baas' wil spelen.

FOKKE & SUKKE WERKEN ALTIJD HEEL GESTRUCTUREERD

Staar niet op je papier, maar doe iets met de stof: maak schema's en samenvattingen, leg verbanden, stel jezelf vragen...

EXAMEN-

INFOR- MATIE

op
het

WWW

Oefenexamens

Op de examensite van Kennisnet examen.kennisnet.nl vind je onder andere links naar sites met oefenexamens.

Er staan ook oefenexamens op www.cito.nl (klik aan: 'voortgezet onderwijs', ga dan naar 'centrale examens').

Examenonderwerpen

Op www.watmoetikweten.nl staat in begrijpelijke taal wat je moet leren voor je examen.

Ook via examen.kennisnet.nl kun je naar overzichten van de onderwerpen per vak die in het centraal examen aan de orde (kunnen) komen.

Vragen en forums

Op examen.kennisnet.nl vind je links naar (discussie)forums waarop je zowel voor als na je examen je verhaal kwijt kunt. Je kunt op deze site ook terecht als je vragen hebt.

Examenspecial voor docenten

Op examen.kennisnet.nl staat onder 'docenten' veel informatie die voor jouw docent (en dus voor jou) belangrijk is.

TIP: Raad je docent aan eens naar de 'toetswijzer' te kijken!

Klachtenlijn

www.examenklacht.nl is de website waarop je de klachtenlijn kunt vinden van het LAKS. Je kunt hier problemen, verstoringen en fouten in en rond de examens melden. Meer hierover vind je op pagina 19 in deze krant.

Correctievoorschrift

examen.kennisnet.nl en www.examenklacht.nl geven nog op de dag van je examen de correctievoorschriften met de goede antwoorden en de punten die je ervoor krijgt.

Je cijfer

Wil je weten wat je cijfer is voor je centraal examen, dan is het correctievoorschrift niet genoeg. De bedoeling is dat de examens elk jaar even zwaar zijn. Daarom hoort bij elk examen ook een norm. Hoe makkelijker een examen is, hoe meer punten je moet hebben voor een voldoende. (Maar als je alles goed hebt, krijg je altijd een 10!)

Op woensdag 9 juni om 8.00 uur is de norm bekend voor de beroepsgerichte vakken. Op woensdag 16 juni om 8.00 uur voor de algemene vakken. Zodra de norm bekend is, kun je via examen.kennisnet.nl of op www.examenklacht.nl zien welk cijfer je krijgt bij een bepaalde puntenscore.

Wat je zelf berekent, moet je met een korrel zout nemen. Je échte cijfer hoor je natuurlijk via school. Altijd pas nádat de norm bekend is.

WERK JIJ OP DE COMPUTER TIJDENS JE EXAMEN?

Het kan zijn dat je tijdens je examen te maken krijgt met de computer. Op vmbo BB is die kans het grootst. Bij vmbo GL/TL hangt het af van je examenvakken. Waar moet je op letten?

JE MOET ECHT OEFENEN!

Voor alle computerexamens heeft je docent oefenmateriaal. Heb je nog niet geoefend in de les, vraag er dan om. Met Excel of een video zul je wel raad weten. Maar je moet absoluut oefenen met de programma's/toepassingen die je gebruikt bij nask 1, biologie of economie. Als je Videometen (Coach junior) tijdens je examen nask 1 voor het eerst ziet, moet je vast slikken.

BB en KB

Praktijkexamen

Het kan bijna niet anders: bij je praktijkexamen zul je met de computer werken. Dat kan zijn in het praktijkgedeelte zelf. Bijvoorbeeld omdat je moet boekhouden met de computer of tekenen met CAD bij een technisch vak.

De meeste theorievragen (minitoets) in het praktijkexamen krijg je via de computer. Je hebt alleen de muis of het toetsenbord nodig om ze te beantwoorden. Handig!

Algemene vakken

Je examen Frans is zeker op de computer. Andere vakken kunnen op de computer zijn. Soms doe je zelfs alle algemene vakken op de computer. Hoe je precies examen doet, hangt af van je school.

Bij een computerexamen krijg je de vragen op je scherm en de antwoorden toets je in op je computer.

GL/TL

Drama, dans, muziek

Doe je examen in één van deze kunstvakken? Dan werk je zeker met een computer. Het kan zijn dat je de opgaven op de computer krijgt en de antwoorden

op papier zet. Maar misschien moet je de antwoorden op de computer invoeren. Dat hoor je van je docent.

Het fijne is dat je een geluidsfragment opnieuw kunt beluisteren. Of een filmpje even stop kunt zetten.

Nask 1, biologie, economie

Bij deze vakken krijg je een papieren examen of een computerexamen. Weet je nog niet wat jij krijgt? Vraag het dan na bij je docent.

Bij een computerexamen heb je voor bijna de helft van de vragen de computer nodig. Op de computer staan de softwareprogramma's die je nodig hebt voor het beantwoorden van de vragen. De antwoorden zet je meestal op papier. Bij nask 1 bewaar je ze op de computer.

LET OP LET OP!

- Op het examenrooster in deze Examenkrant staan de datum en het tijdstip van de papieren examens. Computerexamens BB en KB zijn soms op een andere datum! Vraag dit even na bij je docent.
- Je school kan bepalen dat jij bij de papieren examens de computer mag gebruiken om mee te schrijven (als pen-en-papier, zeg maar). Handig als je (tijdelijk) niet kunt schrijven.
- Als je examen doet op de computer, mag je geen digitaal woordenboek gebruiken. Neem daarom net als bij een papieren examen alle standaardhulpmiddelen mee. Ze staan opgesomd op pagina 10.
- Op compex.cito.nl (kies complex en dan informatie programma's) staat een overzicht van de software of ict-toepassingen die je op je examen kunt tegenkomen.
- Als er technisch iets misgaat met je computer tijdens een examen, krijg je extra tijd.

Examen hulpmiddelen

Stop ze tijdig in je tas!

Hulpmiddelen die je altijd bij je hebt en bij elk vak mag gebruiken!

**schrijfmateriaal, inclusief millimeterpapier
tekenpotlood, vlakgum (en puntenslijper)
blauw en rood kleurpotlood
liniaal met millimeterverdeling
passer (mèt potloodstiftje)
geodriehoek
rekenmachine
eindelijk verklarend woordenboek Nederlands**

Over je rekenmachine

Bij alle vakken mag je een gewone simpele rekenmachine gebruiken. Die moet wel goedgekeurd zijn. Hij mag geen geluidsoverlast bezorgen (geen vrolijke deuntjes dus) en geen schrijfrol of alarminstallatie hebben. Je mag er ook geen berichten mee kunnen versturen of ontvangen. Rekenen op je mobieltje mag dus niet!
Je mag de rekenmachine ook niet opladen tijdens het examen. Zorg dus voor een volle batterij!
Meestal is een simpele rekenmachine voldoende.
Bij **KB**: wiskunde, nask 1 en **GL/TL**: wiskunde, nask 1 en nask 2 is het handig als het apparaat toetsen heeft voor: π , x tot de y^e macht, x^2 , $1/x$ en $\sin/\cos/\tan$ in graden (en hun inversen).

Over het woordenboek Nederlands

Je mag een woordenboek Nederlands gebruiken bij alle schriftelijke examens en computerexamens, maar niet bij de praktijkexamens. Je mag het woordenboek dus ook bij bijvoorbeeld economie of wiskunde gebruiken. Handig als je twijfelt over een betekenis. Bedenk wel dat een term bij een vak soms iets anders betekent dan de algemene omschrijving in het woordenboek. Overschrijven uit het woordenboek levert dan geen punten op. Lijkt een woordenboek van Nederlands naar een andere taal je handiger? Dat mag je gebruiken, als je school daarvoor toestemming geeft. Eerst overleggen dus! Een digitaal woordenboek mag niet.

TIP

Zoek niet teveel op, want dan kom je in tijdnood.

LET OP

Zorg dat je de hulpmiddelen altijd bij je hebt. Bij sommige vakken heb je de hulpmiddelen echt nodig om het examen goed te kunnen maken.

Extra hulpmiddelen

die je alleen bij bepaalde vakken mag gebruiken

Hiernaast staan de hulpmiddelen die je tijdens alle schriftelijke examens bij je hebt. Daarnaast zijn er extra hulpmiddelen die alleen bij een bepaald vak zijn toegestaan. In deze krant staat je examenrooster. Als je voor een vak een extra hulpmiddel mag gebruiken, staat dat erachter.

Woordenboeken

Je mag bij alle moderne vreemde talen (Frans, Duits, Engels, Spaans, Arabisch en Turks) en Fries een woordenboek gebruiken: náár en vanuit de vreemde taal of Fries (in één of in twee delen).

Maar let op: als je teveel woorden moet opzoeken, kom je in tijdnood. Zorg dus dat je voldoende woorden kent. Een elektronisch woordenboek kun je vergeten, dat mag niet.

TIP

Blijf woordjes leren. Die parate kennis is beslist geen overbodige luxe geworden.

Binas

Bij nask1 en nask 2 heb je BINAS nodig. Dit ligt voor je klaar of je moet het zelf meenemen. Vraag even na op school hoe het zit.

Computer

Bij Frans BB en KB zul je zeker werken met de computer tijdens het centraal examen. Dat geldt ook voor muziek, dans en drama bij GL/TL. Het kan zijn dat Duits KB digitaal wordt afgenomen. Bij andere vakken mag je soms ook de computer gebruiken. Als dat zo is, heb je dat al gehoord van je docent.

Opzoekboek Groen of plantenboek

Dit heb je nodig bij je beroepsgerichte examens bloembinden en -schikken.

Speciale hulpmiddelen

voor als het lastig is 'gewoon' examen te doen

Stel dat je pols in het gips zit en je niet leesbaar kunt schrijven. Of misschien ben je dyslectisch. Gelukkig zijn er speciale hulpmiddelen die het mogelijk maken om hetzelfde examen te doen als de andere leerlingen. Hieronder staan ze bij elkaar. De directeur van jouw school of de examensecretaris beslist welke hulpmiddelen jij mag gebruiken (gebaseerd op het rapport van een deskundige).

Typen in plaats van schrijven

Als je (tijdelijk) niet kunt schrijven met een pen, kan de examensecretaris toestaan dat je het examen op de computer maakt. Je mag dan bijvoorbeeld geen digitaal woordenboek of digitale atlas gebruiken. Een andere mogelijkheid is wachten en de examens met veel schrijfwerk tijdens de herkansingen doen.

Tijdverlenging

Omdat je wat langzamer leest als je dyslectisch bent, kan een half uur extra tijd zinvol zijn. Vooral bij een examen met veel leeswerk.

Grotere letters

Als je dyslectisch bent, kunnen grotere letters het lezen van opgaven makkelijker maken. Sinds een paar jaar zijn alle examens in een iets grotere letter.

Als dit voor jou niet groot genoeg is, moet je school zelf de tekst vergroten. Het is dus slim als je alvast een voorbeeld van een examen bekijkt. De examens in 2010 zien er net zo uit als die in 2009. Je vindt ze op www.cito.nl.

Voorlezen

Het schriftelijk examen kan ook worden voorgelezen als je dyslectisch bent: door de computer. De school kan een daisy-schijfje bestellen: een cd-rom waarop de gesproken tekst van het examen staat. Op het beeldscherm van je computer krijg je de inhoudsopgave van het examen. En je kunt snel klikken van bijvoorbeeld tekst naar vraag en weer terug.

Spraaksynthese

Een andere mogelijkheid als je dyslectisch bent, is dat je school zorgt voor spraaksynthese. Het examen staat op je computer en ziet er precies zo uit als op papier. Je kunt een stuk tekst selecteren en door een 'computerstem' laten uitspreken. Het grote voordeel van spraaksynthese is, dat je het ook buiten het examen om kunt gebruiken. Alle digitale teksten (dus Word-bestanden, internetpagina's of wat dan ook) kunnen zo in spraak worden omgezet. Doe je dat voor het eerst, dan klinkt het nogal vreemd. Maar het went en je kunt van alles naar je voorkeur instellen, zodat het steeds beter wordt. Op www.deskbot.com vind je een gratis programma voor spraaksynthese. Je begrijpt dat je er niet zomaar ineens mee kunt werken tijdens het centraal examen. Eerst oefenen dus!

Je doet hetzelfde examen

Wát je school ook beslist over de speciale hulpmiddelen die je mag gebruiken tijdens het examen, aan de inhoud van het examen verandert niets. Je doet precies hetzelfde examen als alle andere leerlingen. En het wordt ook op dezelfde manier nagekeken.

Spelfouten

Spelfouten bij Nederlands tellen voor iedereen mee. Ook als je dyslectisch bent. Spel-, interpunctie- en grammaticale fouten kosten je nooit meer dan 10% van het maximale aantal punten. Niemand haalt dus alleen op spelfouten een onvoldoende.

Basisberoepsgerichte leerweg (BB)

Het centraal examen van je beroepsgerichte vak (cspe) doe je in de periode vanaf 5 april tot en met 2 juni. Wanneer precies, hoor je van je docent.

dag	tijd	vak	extra hulpmiddel
donderdag 20 mei	09.00 – 10.30 13.30 – 15.00	Fries Spaans, Turks, Arabisch	woordenboek woordenboek
dinsdag 25 mei	09.00 – 10.30 13.30 – 15.00	Nederlands nask 1	BINAS vmbo basis, Informatieboek na/sk 1
woensdag 26 mei	09.00 – 10.30 13.30 – 15.00	economie geschiedenis aardrijkskunde	
donderdag 27 mei	09.00 – 10.30 13.30 – 15.00	wiskunde Duits Frans maatschappijleer 2	geometrische driehoek en/of windroos woordenboek woordenboek
Vrijdag 28 mei	09.00 – 10.30 13.30 – 15.00	Engels biologie	woordenboek

Kaderberoepsgerichte leerweg (KB)

Het centraal examen van je beroepsgerichte vak (cspe) doe je in de periode vanaf 5 april tot en met 2 juni. Wanneer precies, hoor je van je docent.

dag	tijd	vak	extra hulpmiddel
dinsdag 18 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	Nederlands biologie	
donderdag 20 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	Fries Spaans, Turks, Arabisch	woordenboek woordenboek
vrijdag 21 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	geschiedenis wiskunde	geometrische driehoek en/of windroos woordenboek
dinsdag 25 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	Duits nask 1	BINAS vmbo kgt, Informatieboek na/sk1 en na/sk 2
woensdag 26 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	maatschappijleer 2 Engels	woordenboek
donderdag 27 mei	13.30 – 15.30	economie	
vrijdag 28 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	aardrijkskunde Frans	woordenboek

Gemengde/theoretische leerweg (GL/TL)

Je praktijkexamen tekenen, handenarbeid, textiele werkvormen of audiovisuele vorming doe je in de periode vanaf 22 maart.

Het centraal examen van je beroepsgerichte vak (cspe) doe je in de periode van 5 april tot en met 2 juni. Wanneer precies, hoor je van je docent.

dag	tijd	vak	extra hulpmiddel
maandag 17 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	muziek nask 2	BINAS vmbo kgt, Informatieboek na/sk 1 en na/sk 2
dinsdag 18 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	Nederlands biologie	
woensdag 19 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	beeldende vakken beroepsgericht (cse)*	Opzoekboek Groen of goedgekeurd plantenboek (bij bloembinden en -schikken) woordenboek woordenboek
donderdag 20 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	Fries Spaans, Turks, Arabisch	
vrijdag 21 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	geschiedenis wiskunde	geometrische driehoek en/of windroos woordenboek
dinsdag 25 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	Duits nask 1	BINAS vmbo kgt, Informatieboek na/sk 1 en na/sk 2
woensdag 26 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	maatschappijleer 2 Engels	woordenboek
donderdag 27 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	dans, drama economie	
vrijdag 28 mei	09.00 – 11.00 13.30 – 15.30	aardrijkskunde Frans	woordenboek

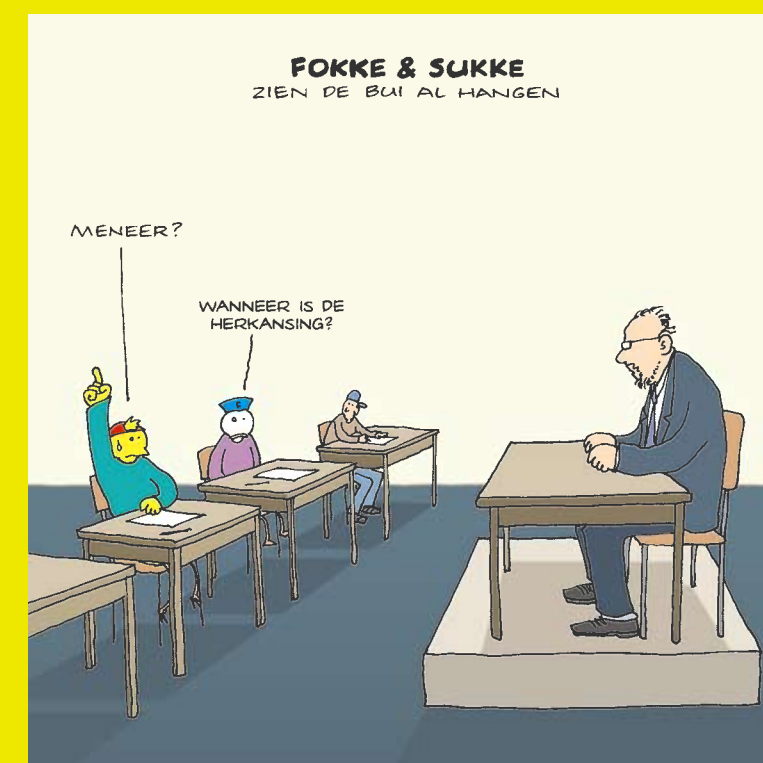
* Dit examen vervalt voor jou als je school het cspe GL afneemt. Bij het cspe wordt de theorie van je beroepsgerichte vak tegelijk met de praktijk getoetst.

Voor BB, KB en GL/TL geldt:

Je mag bij alle schriftelijke examens een eendelig woordenboek Nederlands gebruiken!
Een woordenboek van Nederlands naar een andere taal mag ook, als je school daarvoor toestemming geeft. Eerst overleggen dus!
Een digitaal woordenboek mag niet.

Herkansingen

De herkansingen voor de cspe's van de beroepsgerichte vakken zijn vanaf 9 juni. De herkansingen voor de centraal schriftelijke examens zijn in de week van 21 juni. Op 25 juni zijn de herkansingen die niet op je eigen school zijn. Je hoort via je school welk vak op welke datum wordt afgenomen.

RELAX

Ontspannen kun je leren

En als je er op tijd mee begint (dus niet de avond voor je examen), kun je het toepassen als je gestrest bent.

Ontspanningsoefening

Eén manier om te leren ontspannen is door je eerst in te spannen. Je gaat hardlopen of je trekt heel bewust alle spieren in je lichaam aan en laat ze dan los. Je voelt zo wat ontspanning is. Dit moet je wel regelmatig herhalen om het tijdens een examen te kunnen toepassen.

Ik weet het niet

Als je gespannen bent dan ga je misschien denken: ik kan het toch niet! Zulke gedachten werken verlamdend en kunnen je examen goed verknallen. Je moet zo'n gedachte dus direct kwijt.

Ik weet het wél!

Dat gaat zo: je doet even niets en je probeert aan iets anders te denken. Of je doet een ontspanningsoefening. Daarna is je hoofd leeg genoeg om je te realiseren dat je nu het antwoord niet weet, maar misschien wel ooit hebt geweten. Probeer je dan te herinneren wanneer en waar dat was.

De geschiedenis laat zien dat je je niet al te veel zorgen moet maken over je examen. Ieder jaar slaagt meer dan 90% van alle vmbo-examenkandidaten. Daar zit jij toch zeker ook bij!

Veel bewegen

Stresshormonen breken vlugger af als je beweegt. Ga daarom op de fiets naar je examen, of loop een eindje.

Herkansen en inhalen

Leuk is anders, maar zo heb je nog wel een kans om te slagen (en de diploma-uitreiking mee te maken)! Hieronder staat wanneer je mag meedoen.

Je mag één vak herkansen

Je mag één centraal schriftelijk examen overdoen, als je denkt dat je het beter kunt. Ook als je een voldoende hebt gehaald voor dat vak. Het leuke is dat het hoogste cijfer telt. Toch heeft het weinig zin om 'zomaar' mee te doen. Je wilt natuurlijk geen lager cijfer halen dan de eerste keer, dus je moet weer hard aan de slag. Voor de uitslag maakt een lager cijfer niet uit, maar een goed gevoel is het niet.

Je mag gemiste vakken inhalen

Heb je vakken gemist tijdens het centraal examen? En had je daar een geldige reden voor? Dan mag je die vakken alsnog inhalen, als dat rooster technisch lukt (maar meer dan twee op één dag mag echt niet). Eventueel kun je ook nog in augustus meedoen. Dat is dan niet op je eigen school, maar ergens anders. Als je in augustus alsnog je diploma haalt, ben je nét op tijd om aan een vervolgopleiding te beginnen. Ook als je vakken inhaalt, heb je het recht om nog één vak te herkansen.

vmbo BB

De herkansing van je algemene vak is misschien niet op je eigen school, maar ergens anders. Samen met leerlingen van andere scholen. Dit hoor je nog van je directeur of docent.

vmbo KB en GL/TL

De meeste herkansingen zijn op je eigen school. Voor sommige vakken moet je ergens anders naartoe. Die herkansingen zijn op 25 juni. Je school vertelt je welk vak op welke dag wordt afgenomen. Je kunt zelf ook even kijken op examen.kennisnet.nl.

TIP

Vraag je leraar wat je het beste kunt doen voor je herkansing: een bepaald gedeelte van de stof nog eens bestuderen, een bepaalde opgave oefenen, inzage vragen in je examenwerk (om te zien wat je fout hebt gedaan) of helemaal niets.

FOKKE & SUKKE
HADDEN HET NIET AF

WAT EEN VREEMD
NATUURKUNDE-EXAMEN!!!

Praktijkexamen herkansen

vmbo BB en KB

Een slecht gemaakt praktijkexamen kun je in overleg met je school herkansen. Je school bepaalt of je het hele praktijkexamen herkanst of een onderdeel daarvan.

vmbo GL en TL

Jij mag één centraal examen herkansen. Je herkanst dus óf het centraal examen van je beroepsgerichte vak óf een centraal schriftelijk examen van een algemeen vak.

Het praktijkexamen beeldende vakken bij GL en TL mag je niet herkansen.

Belangrijke datums herkansingen

vanaf 9 juni: herkansingen praktijkexamens
21 juni t/m 25 juni: herkansingen algemene vakken
30 juni 8.00 uur: de norm is bekend
vanaf 30 juni: je weet of je toch nog geslaagd bent

Spieken en zo

je verslaapt je
je spiekt
je mobiel gaat af
je sms't
je levert je werk
te laat in
je...

Wat gebeurt er dan?

In het Eindexamenbesluit (artikel 5) staat letterlijk:

'Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen ... aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen nemen.'

Wat is een 'onregelmatigheid'?

Bijvoorbeeld: praten met je burens, telefoneren of sms'en op de wc, te laat komen zonder goede reden, de computer saboteren...

Deze maatregelen kan je directeur nemen

- je krijgt een 1 voor het examenonderdeel
- je wordt uitgesloten van de rest van het examen
- toetsen of examenonderdelen die je al hebt gedaan worden ongeldig verklaard
- je krijgt je diploma of cijferlijst pas als je voor bepaalde onderdelen opnieuw examen hebt gedaan.

De maatregel die je directeur neemt, hangt zeker af van de situatie. Veel te laat komen omdat je moeder halsoverkop naar het ziekenhuis moet, is heel wat anders dan je alwéér verslapen.

Ben je het niet eens met de maatregel, dan kun je – schriftelijk - in beroep gaan bij de Commissie van beroep. Elke school is verplicht die in te stellen.

Kom je minder dan een half uur te laat op je examen, dan word je nog toegelaten. Maar je hebt wel minder tijd, want je moet tegelijk met de anderen ophouden.

SLIM JE EXAMEN MAKEN

1. Lees goed wat op het voorblad van het examen staat en houd je aan de instructies. Dus, als er staat: geef twee voorbeelden, geef er dan twee en niet meer.
2. Probeer bij elke vraag zo snel mogelijk te bekijken wat je moet doen. Bekijk daarna pas de informatie, teksten en afbeeldingen die je ook echt nodig hebt. Als je al de informatie eerst gaat lezen, kost je dat veel te veel tijd.
3. Als om een berekening of verklaring wordt gevraagd, geef die dan ook. Je krijgt geen punten voor alleen het goede antwoord.
4. Probeer niet té slim te zijn. Bijdehante antwoorden zijn wel leuk, maar helaas leveren ze zelden punten op. Je kunt er rustig van uitgaan, dat de vragen kloppen.
5. Als je tijdens het examen iets niet weet of kunt, twijfel dan niet te lang en ga verder met de volgende vraag.
6. Bedenk bij een meerkeuzevraag eerst zelf het antwoord en bekijk dan of dit bij de keuzemogelijkheden staat.

7. Vul bij meerkeuzevragen altijd iets in, ook als je het antwoord niet zeker weet. Misschien gok je goed.
8. Beantwoord je een meerkeuzevraag op gewoon antwoordpapier? Dan moet je je keuze in hoofdletters geven (A, B, C, D...).
9. Dreig je in tijdnood te komen, maak dan eerst de opgaven die veel punten opleveren. (Houd wel je verstand erbij: twee korte vragen met elk 2 punten kunnen minder tijd vragen dan één lange vraag met 4 punten).
10. Onthoud: de laatste vraag is meestal niet de lastigste. Het zou jammer zijn als je daar niet aan toekomt en zo makkelijk te scoren punten mist.
11. Lever je antwoorden op volgorde van de vragen in. Lukt dat niet, geef dat dan duidelijk aan. En probeer netjes te schrijven. Prettig voor de corrector.

WAT STAAT STRAKS OP JE CIJFERLIJST?

Bij je diploma krijg je een cijferlijst. Daarop staan de vakken van het gemeenschappelijk, sector- en vrije deel waarin je examen hebt gedaan, ál je examencijfers en je eindcijfers én natuurlijk dat je geslaagd bent. Als je GL/TL doet staat op je cijferlijst ook het thema van je sectorwerkstuk met de beoordeling.

Je examencijfers

Op je cijferlijst staan al je cijfers voor de schoolexamens en voor de centrale examens apart vermeld. Die cijfers zijn in één decimaal nauwkeurig.

Je eindcijfers

Je eindcijfer voor een vak is altijd een heel cijfer. Hieronder staat hoe je dat berekent.

BB

Voor elk vak (ook voor je beroepsgerichte vak) geldt: neem tweemaal het cijfer voor je schoolexamen en eenmaal het cijfer voor je centraal examen. Delen door drie en je weet je eindcijfer voor het vak.

Voorbeeld BB

cijfer schoolexamen: 4,7
cijfer centraal examen: 6,9

$$\text{eindcijfer: } \frac{4,7 + 4,7 + 6,9}{3} = 5,43 \text{ wordt } 5$$

Voorbeeld BB

cijfer schoolexamen: 5,1
cijfer centraal examen: 6,3

$$\text{eindcijfer: } \frac{5,1 + 5,1 + 6,3}{3} = 5,5 \text{ wordt } 6$$

KB, GL en TL

Voor elk vak (ook voor je beroepsgerichte vak) geldt: neem het cijfer voor je schoolexamen en het cijfer voor je centraal examen. Optellen en door twee delen en je weet je eindcijfer voor dat vak.

Voorbeeld KB, GL en TL

cijfer schoolexamen: 4,5
cijfer centraal schriftelijk: 6,4

$$\text{eindcijfer: } \frac{4,5 + 6,4}{2} = 5,45 \text{ wordt } 5$$

Voorbeeld KB, GL en TL

cijfer schoolexamen: 5,3
cijfer centraal schriftelijk: 5,7

$$\text{eindcijfer: } \frac{5,3 + 5,7}{2} = 5,5 \text{ wordt } 6$$

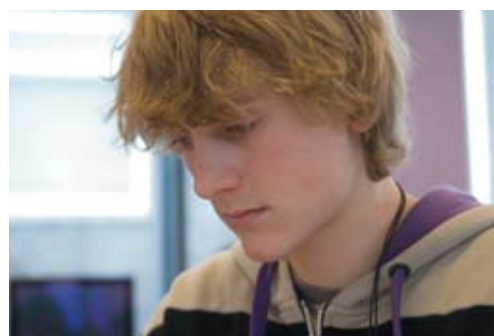
Heb je voor een vak alleen een schoolexamen, dan is dat – afgeronde, hele - cijfer tegelijk je eindcijfer.

De beoordeling voor je kunstvak en lichamelijke opvoeding

Deze vakken staan vermeld op je cijferlijst bij het gemeenschappelijk deel. Je krijgt daarvoor geen cijfer maar een beoordeling.

Je cijfer voor je extra vak

Misschien heb je in het vrije deel nog een extra vak gedaan? Dan mag je zelf beslissen of dit vak op je cijferlijst komt te staan.

DE EINDEXAMENKLACHTENLIJN VAN HET LAKS

Heb je een vraag of klacht over je examen, of wil je gewoon dat iemand naar je luistert?

Ga dan snel naar

www.examenklacht.nl

of bel

035 671 98 89

(020 524 40 60 vóór 17 mei en na 2 juni)

Getrainde scholieren zitten klaar om naar je te luisteren en zo nodig actie te ondernemen.

Klacht over de inhoud?

Misschien heb je een klacht over de inhoud van het examen. Je vond bijvoorbeeld een vraag te moeilijk of er zat volgens jou een fout in. Het LAKS ordent en verzamelt al die klachten. Want de informatie die zo naar boven komt, kan wel eens reden zijn voor het College voor Examens om iets te veranderen.

Klacht over de organisatie?

Het kan ook zijn dat je wilt klagen over de organisatie. Je kreeg bijvoorbeeld te weinig tijd voor je examen. Er vlogen vogels door de examenruimte, een programma was niet goed geïnstalleerd, er waren te weinig examenopgaven... Het gebeurt soms. Bij een serieus probleem belt LAKS direct je school en probeert in overleg tot een oplossing te komen. Lukt dit niet, dan wordt zo nodig de inspectie ingeschakeld.

Tienduizenden klachten

In totaal kreeg het LAKS vorig jaar 88.240 klachten binnen van scholieren. En elk probleem en elke klacht wordt serieus genomen.

LAKS

Het LAKS (Landelijk Actie Komitee Scholieren) is een organisatie vóór en dóór scholieren. Het hele jaar is het LAKS actief om de belangen van jou en je medescholieren onder de aandacht te brengen van de pers, de politiek en het onderwijsveld.

De eindexamenklachtenlijn is in de examenperiode dagelijks te volgen via het NCRV Eindexamenjournaal op 3FM om 8.00 uur, 13.00 uur en 18.00 uur.

Examentips van LAKS

- Installeer met een paar leerlingen een examencontrolecommissie die nagaat of de organisatie rond je examen in orde is.
- Bekijk vooraf of alle examentijden kloppen, of vlakbij wordt gebouwd met irritant lawaai, kleuters buiten spelen naast de examenzaal, of het tocht en of er een klok is in de examenruimte (die op tijd loopt).
- De controlecommissie kan ook samen met de schoolleiding examenregels opstellen (als ze nog niet bestaan). Daarin staat bijvoorbeeld of je eten en drinken mag meenemen tijdens je examen (nooit chips! want dat kraakt) en dat iedereen (ook de surveillant!) zijn mobiel thuislaat.

Wel inhalen!

Naomi kreeg op weg naar haar examen biologie ademnood. Daardoor miste ze haar examen. Normaal mag je maar één vak herkansen en Naomi had economie al slecht gemaakt. Ze wilde daarom dat de school haar toestond om biologie in te halen in de herkansingsperiode. De school weigerde dat. LAKS vertelde haar dat ze wel recht had op een herkansing én op het inhalen van een gemist vak. Pas toen LAKS de school belde, draaide deze bij.

Vervelende schoolbel

Drie leerlingen klaagden bij LAKS over de schoolbel die hen iedere 50 minuten uit hun concentratie haalde. De directie van de school vond het onnodig om de bel tijdens de examens uit te zetten. Na een belletje van het LAKS mocht de bel wél uit.

Luidruchtige bejaarden

Een bridge-drive in een verzorgingshuis tegenover de school. Het lijkt onschuldig, maar met een vrolijk draaiorgel erbij kun je je moeilijk concentreren op je examen. Vier leerlingen klaagden. LAKS belde het verzorgingshuis, dat beloofde geen orgel meer te laten spelen in de examenperiode.

Centraal examen gestart: schoolexamen afgesloten

Zodra het centraal examen begint, is het schoolexamen afgesloten. De cijfers voor je schoolexamen staan dan ook definitief vast. Het heeft dus geen enkele zin om na je centraal examen nog over de beoordelingen in je schoolexamen te klagen.

FOKKE & SUKKE
BELLEN HET LAKS

GESLAAGD!

Voor vmbo BB, KB, GL /TL geldt

Je bent geslaagd als

- al je eindcijfers 6 of hoger zijn, of
 - je één 5 hebt en al je andere cijfers 6 of hoger zijn, of
 - je één 4 hebt en al je andere cijfers 6 of hoger zijn, waarvan er tenminste één 7 of hoger is, of
 - je twee 5-en hebt en al je andere cijfers 6 of hoger zijn, waarvan er tenminste één 7 of hoger is.
- én
- kunstvakken 1 en lichamelijke opvoeding 'voldoende' of 'goed' zijn
- én
- in de gemengde (GL) en theoretische leerweg (TL) het sectorwerkstuk 'voldoende' of 'goed' is.

LET OP

Je cijfer voor maatschappijleer 1 telt mee in de uitslagregeling.

Voor vmbo BB leerwerktraject geldt

Je bent geslaagd als

- je eindcijfer voor Nederlands 6 of hoger is
- én
- je eindcijfer voor je beroepsgerichte vak 6 of hoger is.

Hoe zwaar weegt je beroepsgerichte vak mee?

BB en KB

Je eindcijfer voor je beroepsgerichte vak telt twee keer mee in de uitslagregeling. Een 7 is dus eigenlijk twee 7's, en een 5 twee 5-en! Met een 4 voor je beroepsgerichte vak ben je dus altijd gezakt.

GL

Je cijfer voor je beroepsgerichte vak telt één keer mee in de uitslagregeling, net als ieder ander vak.

Doordenkers

Doordenker 1

Je doet BB, KB of GL/TL. Ben je geslaagd met de volgende cijfers? ja/nee
Nederlands 6, biologie 5, lichamelijke opvoeding onvoldoende, verder alles voldoende.

Doordenker 2

Je doet BB, KB of GL/TL Ben je geslaagd met de volgende cijfers? ja/nee
Nederlands 5, Engels 5, wiskunde 7, verder alles voldoende.

Doordenker 3

Je doet BB of KB. Ben je geslaagd met de volgende cijfers? ja/nee.
Nederlands 6, beroepsgericht 5, maatschappijleer 7, verder alles voldoende.

Doordenker 4

Je doet BB of KB. Ben je geslaagd met de volgende cijfers? ja/nee
Nederlands 9, wiskunde 5, beroepsgericht 5, verder alles voldoende.

Doordenker 5

Je doet BB of KB. Ben je geslaagd met de volgende cijfers? ja/nee
Nederlands 5, economie 5, beroepsgericht 7, verder alles voldoende.

Antwoorden: 1. nee 2. ja 3. ja 4. nee 5. ja

Wat nu?

Met een diploma in je zak ligt de wereld voor je open

Maar, voor een leuke baan moet je nog wel even doorleren. Wat je ook gaat doen, doe het goed. Dus kies je opleiding zorgvuldig.

Kiezen is moeilijk

Misschien weet je al lang welke opleiding je gaat doen en waar je dat gaat doen. Misschien twijfel je nog. Dat is niet vreemd. Kiezen is moeilijk. Dat blijkt wel uit het grote aantal leerlingen dat stopt of omzwaait in het eerste jaar. Ze vinden het te zwaar, niet interessant, de sfeer niet goed of ze zien geen leuke beroepsmogelijkheden. Dat wil jij niet meemaken! Kies daarom goed.

Kiezen is werken

Kiezen doe je verstandig. Dat wil zeggen dat je veel informatie nodig hebt: over jezelf, over mogelijke opleidingen, waar die opleidingen gegeven worden, over de beroepsmogelijkheden... Die informatie moet je verzamelen. Alleen open dagen bezoeken is niet genoeg. Om goed te kunnen kiezen moet je ervaring opdoen. Praat daarom met mensen die een interessant beroep hebben, loop een dag met ze mee, ga proefdraaien op een opleiding. Leg contact met studenten die bezig zijn met de opleiding. En vraag ze alles wat je maar kunt bedenken!

Verstandig kiezen is niet hetzelfde als kiezen met je verstand. Als je een opleiding alleen kiest omdat je denkt daarmee een goed betaalde baan te krijgen, dan ben je fout bezig. De kans dat je die studie nooit zult afmaken, is erg groot.

Welke studie, welk beroep past bij mij?

Heb je nog geen idee in welke richting je moet zoeken? Ga dan eens naar www.opleidingenberoep.nl. Die site helpt je echt bij het maken van een keuze. Je vindt er alle mogelijke informatie over opleidingen en beroepen.

Kom je er zelf niet uit? Loop eens langs de decaan of studie-keuzebegeleider op je school. Je zult ontdekken dat die je prima op weg kan helpen.

Kiezen voor een 'tussenjaar'

Denk je aan een 'tussenjaar' voor je aan een nieuwe studie begint? Realiseer je dan wel, dat je uit je studieritme raakt. Begin zo'n jaar nooit vrijblijvend, maar plan vooruit wat je gaat doen. Je hebt nu de unieke kans om (werk)ervaringen op te doen, landen te bezoeken, mensen te ontmoeten en uit te zoeken wat je daarna wilt studeren. Gebruik die kans dus goed! Want een jaar is voorbij voor je er erg in hebt. Kijk ook eens op www.wilweg.nl, www.jip.nl en www.europass.nl.

Mohib wordt bedrijfsadministratief medewerker

'Ik wist zeker dat ik wilde doorleren. Op het vmbo kregen we elke week een soort bedrijfssimulatie in een net-echt kantoor. Heel leuk. Daarom heb ik me ingeschreven op het roc voor de opleiding bedrijfsadministratief medewerker. Het is heel leuk om stage te lopen bij een echt bedrijf. Niveau 2 is toch te makkelijk voor mij. Dus ik kan doorstromen naar niveau 3. Dat gaat heel geleidelijk. Je krijgt daar heel goede adviezen en begeleiding bij.'

Lydia zit op de havo

'Het is beste pittig hoor! Maar ik heb het er voor over. En ik vind het niet erg om huiswerk te maken. Als ik straks klaar ben met de havo kan ik naar het hbo. Misschien dat ik later zelf voor de klas ga staan, of logopedie lijkt me ook leuk. Wat het wordt, weet ik nog niet precies. Maar dat geeft niet, ik heb nog even de tijd om dat uit te zoeken. Ik doe pas volgend jaar examen. Ik ga wel dit jaar alvast rondkijken op opleidingen. Dan kan ik tenminste goed kiezen.'

FOKKE & SUKKE
ZIJN NERGENS VOOR UITGENODIGD

GEZAKT

Mahmud doet een jaar over

'Dat ik gezakt ben, is mijn eigen schuld. Ik was veel te druk bezig met auto's enzo. Ik had op het roc op niveau 1 kunnen beginnen. Maar ik wil toch liever een vmbo-diploma. Dan kan ik straks naar niveau 2 of 3 op het roc. Ik wil eerst monteur worden en dan een eigen garagebedrijf beginnen. Het gaat dit jaar wel beter dan vorig jaar. Ik kan het echt wel, maar ik moet het ook doen!'

Micha gaat werken in het buitenland

'Toen ik gezakt was, heb ik van alles gedaan, behalve leren. Daar had ik helemaal genoeg van. Ik heb in de bouw gewerkt, in een supermarkt, op een administratiekantoor... Het was allemaal best aardig, maar niet voor lang. Daarom ben ik maar weer gaan leren om staatsexamen te kunnen doen. Zo heb ik toch nog mijn TL-diploma gehaald. Op internet kwam ik iets tegen over Engels geven in het buitenland. Dat leek me wel wat. Eigenlijk was mijn opleiding niet hoog genoeg, maar in Engels ben ik altijd goed geweest. Ik ben toen heel hard gaan leren: Engels, didactiek en Spaans. Als je eenmaal weet wat je wilt, is leren best leuk. Binnenkort vertrek ik. Heel spannend allemaal. Wie had gedacht dat ik nog eens zou lesgeven. Ikzelf in elk geval niet.'

Erik doet de assistentenopleiding (niveau 1)

'Toen ik zakte, was ik al zeventien – ik was al een keer blijven zitten. Ik had geen zin om weer een jaar opnieuw te doen. Daarom ben ik naar het roc gegaan. Nu kan ik leren en werken tegelijk. Dat bevalt me veel beter. Ik werk als bouwplaatsassistent. We werken op een soort bouwsimulatie. Als ik iets niet weet, helpt mijn leermeester mij. Dan zie ik meteen wat ik moet doen. Ik ben al een keer mee geweest naar een echte bouwplaats omdat het goed gaat. Hierna kan ik altijd nog naar niveau 2.'

Dana werkt in de bakkerij van haar ouders

'Meewerken deed ik altijd al: op zaterdag, in de vakantie, als het heel druk was. Nu sta ik hele dagen in de winkel. Ik moet nog wel naar school, want ik ben nog geen achttien. Ik doe de opleiding voor assistent-bakker, één dag in de week. Eerst vond ik er niks aan. Ik kon net zo goed alles thuis leren. Maar nu vind ik het toch wel leuk. Ik zit er zelfs over te denken om bij een banketbakker te gaan werken. Dan kan ik verder gaan voor brood & banketbakker. Dat duurt twee jaar, maar daar zie ik niet meer tegenop. Straks ben ik nog beter dan mijn vader!'

Dit zijn je mogelijkheden

Je doet het jaar over op je eigen school

Het centraal examen doe je helemaal opnieuw. Je school bepaalt of je onderdelen van je schoolexamen kan laten staan.

Je volgt een beroepsopleiding

Op de assistentenopleidingen (niveau 1) word je zonder diploma toegelaten. Je loopt veel stage of je combineert leren met werken. Voor informatie: raadpleeg je decaan/studieadviseur, www.roc.nl of www.opleidingenberoep.nl.

Je volgt volwassenenonderwijs (vavo)

Dit kan als je gezakt bent voor vmbo TL of GL. Een vavo kan geen diploma afgeven voor de gemengde leerweg, dus je stapt dan wel meteen over naar de theoretisch leerweg. Je moet minimaal 18 jaar zijn. Ben je jonger, dan kan je alleen volwassenenonderwijs volgen als jouw school samenwerkt met een vavo/roc. Overstappen naar het vavo heeft alleen zin als je denkt dat je beter in een meer volwassen omgeving je school kunt afmaken. Je krijgt vrijstelling voor de vakken waarvoor je een voldoende hebt staan op je cijferlijst. Omdat dezelfde slaag-zak-regeling geldt als op een gewone school, zou je ook voor een onvoldoende cijfer vrijstelling kunnen vragen. Zoek via www.roc.nl.

Je doet staatsexamen

Je studeert helemaal zelfstandig of gaat naar een particuliere school om alsnog het diploma vmbo TL te halen. Je krijgt een vrijstelling voor de vakken waarvoor je een voldoende hebt staan op je cijferlijst. Ook hier geldt dezelfde slaag-zak-regeling als op een gewone school. Dus je zou ook voor een onvoldoende cijfer vrijstelling kunnen vragen. Je meldt je voor 1 januari 2011 aan via www.ocwduo.nl.

Je gaat werken

Zonder diploma heb je weinig keuze. Slimmer is een combinatie van werken en leren (informatie krijg je via je decaan/studieadviseur, www.roc.nl of www.opleidingenberoep.nl). Of zoek een baas die je verder wil opleiden in zijn bedrijf.

Wat nu?

FOKKE & SUKKE
BELLEN HET LAKS

WIE PLANT ER NOU
EEN EXAMEN DUIJS...

RGVt

LET OP

Als je tien jaar dagonderwijs hebt gevolgd, maar nog geen achttien bent, val je onder de kwalificatieplicht. Dat wil zeggen dat je nog naar school moet tot je een startkwalificatie hebt (een vmbo-diploma is niet genoeg, je moet minimaal een diploma op mbo niveau 2 of hoger hebben). Je mag ook werken en leren tegelijk. Wil je precies weten hoe de kwalificatieplicht in elkaar zit, ga dan naar www.postbus51.nl en zoek op het trefwoord: 'kwalificatieplicht'.

Examenkrant 11e editie maart 2010

oplage

vmbo BB-krant: 42.000, vmbo-krant: 128.000, havo/vwo-krant 130.000

concept en realisatie

Studio V&V bv, Den Haag

redactie en tekst

Mariëlle van de Ven, Studio V&V bv, Den Haag

College voor Examens (CvE)

adviesraad

College voor Examens (CvE), Cito, DUO-IB-Groep, Inspectie van het Onderwijs, Ministerie van OCW, Kennisnet, Landelijk Actie Komitee Scholieren (LAKS)

grafisch ontwerp

Ko Verlare, www.studiov.info, Den Haag

fotografie

Ko Verlare, Den Haag

illustraties

Reid, Geleijnse & Van Tol (Fokke en Sukke)

drukwerk

EPS/DGB, Breda

Aan de inhoud van deze krant kunnen geen rechten worden ontleend.

vmbo